

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hercvles Prodicivs Sev Principis Jvventvtis Vita Et
Peregrinatio**

Pighius, Stephanus Vinandus

Coloniae, 1609

Clariisimo Atque Optimo Domino Henrico Wesio I. C. Præstantissimo,
atque Illustrissimi Principis Wilhelmi Cliviensium, &c. Ducis Cancellario,
Stephanus Vinandus Pighius S. P. D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13033

Nania &
epicædia in
Caruli mor
tem.

Sepulchrū
Caroli.

quid denique in urbe Roma nobilitatis Germanicæ fuit, ad postremum Caruli funus celebrandum confluxit. Nec defuerunt in pietatis officia doctorum ingenia provincialium que defuncti studia ac honores: qui certatim templi fores atque parietes eruditis epitaphiis, elegiis atque epicædiis non sine summa ejus laude contexerant: Quorum pauca studiosorum in gratiam huic operi subnectere constitui. Ceterum pridiè Nonas Aprileis responsum allatum est à patre Illustrissimo Duce Guilhelmo: qui literis summum ejus mœrorem testantibus deniq; declaravit, divino nutui in omnibus sibi obtemperandū esse, nec alio filii exuvias loco deponendas videri, quām Romæ, ubi meliorem ejus partē evocare ad cœlestem patriam omnipotenti numini visum fuit. Sepultus est itaq; Carulus in dicti templi cella maiore, ex adversum ei monumento quod Hadriano V I. Ultrajectino Pontif. Max. in dextro pariete erectum videtur, ad cuius imitationem memoriae filii charissimi pater Guilhelmus cenotaphium magnificentissimum in sinistro cellæ parietæ ex preciosis nobilium marmororum lapidibus exstrui jussit, quod altero post anno quatuor milium aureorū impensa fuit absolutum.

F I N I S.

CLARISSIMO ATQUE OPTIMO
DOMINO HENRICO WESIO I. C. PRÆ-
stantissimo, atque Illustrissimi Principis Wil-
helmi Cliviensium, &c. Ducis Cancellario,
Stephanus Vinandus Pighius S. P. D.

A B E S nunc tandem, vir clarissime, meū Herculem Prodicum, toties ab amicis effigiatum. Sed quod promisso meo non minus, quām expectatione tua, multorumq; tardius procedat; non est, quod mirum tibi videatur. Nam cùm opus aggredior se-
riò, nil aliud, quām Hercules in eo labores usque reperio: ut ad amissim, & integrè titulo suo respondeat, Etenim tan-
ta rerum varietas atque difficultas occurrit ubique: ut non minus quām Hercules ipse dicitur, me sèpius quarta luna
natum conquestus fuerim. Quapropter haud tritam ingre-
sus viā, properandum mihi magis cum maturitate, quām

festinandum impudenter fuit: præsertim in hoc scripti genere, in quo multò plus est laboris, quām quisquam facile conjectet, qui periculum ipse nunquam fecerit. In mediis igitur exantlandis hujus operis difficultatibus, non semel tēdium ac lassitudo quædam oboriebatur: maximè cūm frequenter auguraretur animus, quod hujus argumenti novitas non solum apud imperitos & indoctos; sed etiā apud plures eruditos, qui in pensitādis aliorum fudoribus minus sunt candidi, plus invidiæ nobis, quām gratiæ sit conciliatura. Ita quidem se habet hic fatalis opinionum atq; religionis dissensus, indies magis gliscens, ut pro suo cerebro infecto quisq; judicet, nihilq; probet, nisi quod si rae sit factionis; vel sententiæ. At nobis quidem non expedit similium ronchos expavescere, sed Christi potius nomine patienter tolerare, ne à divinæ veritatis via declinemus. Animo namq; fixum est penitus, nunquam ab illa magna domo sanctæ matris Ecclesiæ Catholicæ Romanæ discedere: nunquam ab am-
plo ovili summi nostri Pastoris Christi, constituiq; ab ipso Vicarii custodia segregari. Unus etenim est hierarches in cælis; sic unus in terris esse debet. Non deerunt etiam fortassis, quibus videbor minutiora quædam persequi; & honores Carulo exhibitos ubiq; locorum describere, & veluti cramben sæpius recoquere. Sed animadvertisit facile (spero) candidus lector, historiæ continuandæ contexū, in itinero præsertim, id requirere. Alioquin tanta rerum varieta te conditam narrationis cramben non puto fastidium aliis, quām Sybariticis palatis parituram. Aliorum deniq; veterum auctorum exemplo me hoc fecisse non ignorant docti; atq; imprimis clarissimi apud Græcos Xenophōtis historici: qui Cyrum regem dum instituit, ipsum pueriliter lusitantē, Cyri puer atque cum matre Mandana, & avo Astyage perappositi confabulantem inducit, accurateq; depingit: quo pueri regia indoles à teneris, vt ajunt, unguiculis agnosceretur. Jam est quod verear præterea, ne nostra diatribe, qua veterem urbium, gentium, familiarumq; quarundam nobilem antiquitatem excutimus, multis paradoxa videatur. Sed his (ni fallor) dumtaxat, qui stemmata metiuntur sua ex clypeorum solis notis, & coloribus non intellectis, nobilitatis verò fontem negligunt & contemnunt. His scire satis est, in Cimmeriorum tenebrosis cunis suos majores olim vagi-
sc. vel ex Autochtonum antris prodūsse. Nam

Ecclesiæ
magni do-
muss.

Cyri puer
indoles re-
gias.

Nam

Nam genus antiquum Terra Titania pubes

Angipedes mā suis pro āgos numerare superbos,

quām a Romanæ virtutis semine progeniem ducere, cui tam
men jus, literas, religionem, disciplinas, artes, omnemque

*Ignorantie
noxia pestis* lūm communi hominum vitæ noxia, dum veri cognitione
abolet; sed etiam unicuique privatim, dum singulorum ju-

dicia rationesque conturbat. Hanc nobilitatis veræ pestem
cujus adhuc indies sentimus perniciem, invexit orbi univer-

so Mars ille Geticus, cùm potentissimi Romani Imperii cō-
pages bellis civilibus, & Imperatorum ignavia luxatas, Go-

this, Hunnis, Vandals, atque Langebardis perrumpendas
occupandasque dedisset. Tunc fera barbaries rapinis, sanguine,

cladibus, ruinis sacra profanaque miscens omnia, virtutum ac ingeniorum sublimium monumentis panolethriā
perpetuam indixit; ut simul cum Imperio Romanum no-

men aboleret. Sed quid aliud opimi, quæso, spolii post tot
damna rettulit, quām quod orbi terrarum omnis elegan-

tis doctrinæ, & ingenuarum artium omnium oblivionem
invexerit? simulque nobilitatis antique fundamenta de-

struxerit? Cùm igitur jure gentium sublato, tantiq[ue] Imperii pulcherrima constitutione subversa, nobis reliquerit
contaminatam sanguinum colluvionem, Babyloniam,

morum ac linguarum confusionem, atque rerum ignoran-

tiam: quid est, quod ægrè feramus, si quispiam prisca vir-

tutis atque nobilitatis cupidus, ejus limpidum quærerit fon-

tem, dissipatiq[ue] scaturigines sitiens passim perscrutatur di-

ligenter? Natura nos jubet condolere, & horum diligen-

tiam favore persequi, quos videmus infelices ex gravis incen-

dii sui cineribus clavos, ferramenta, plumbum eruere:
aut miseras supellectilis qualescumque reliquias colligere.

Cur non applaudendum studiosis, qui non sibi tantum; sed
publicis disciplinis & moribus sepultam tot jam saeculis ve-

ra nobilitatis fundamenta; scilicet rerum gestarum memo-

riam è ruinis in lucem proferunt? Electro, ut ajunt, vel
Sidonio vitro clarius omnium gentium opinione semper

fuit, civitatum, nec non singularum familiarum nobilita-

tem æstimari virtutum, meritorumque publicorum longa

serie; & continua rerum bene gestarum memoria conser-

vari, ac magis inclytam fieri. Gentis enim atque familiæ
non mi-

*Barbariei
damna.*

*Nobilitas
unde nam
æstimanda
sit.*

non minus, quām arboris generositas ex fructuum probitate cognoscitur, & ex virtutis suae merito diligetur. quod quidem meritum quo diutius in eadem stirpe per plures aetates transfunditur, eo certe preciosior atque generosior hæc haberi debet, atque stemmatibus exornari splendidioribus. Virtus enim honore, gloriaque non minus in animo humano, quām in agro plantarum fructus, cultu promovetur. Honoris enim non solum, sed & immortalitatis etiam appetitus animis ac ingenii excellentibus cum ratione semper innascitur. Est iste quidem heroes atque illustres homines obscuris aut barbaris etiam populis dedit; qui consilio, prudentia, fortitudine, magnisq; rebus gestis de patria bene meriti sunt; & sui desiderium posteris, gratamque ad exemplum memoriam reliquere. Ex hoc autem fonte primi nobiles emanarunt. quorum præclara facta cantilenis, vel rythmis expressa parentes liberis, seniores junioribus canendo, narrando velut per manus tradere solent. Hoc priūm historiæ, atque annalium genus erat apud priscos populos ante literarum usum. Nec aliud suo tempore fuisse, testatur Tacitus apud Germanos, qui Imperio Romano nondum parebant. Successere carminibus historiæ & annales, literarum notis inventis, quibus exprimi conservarique verba & cogitata possunt. Et cùm humani ingenii industria sensim accessissent artes, quibus rerum imagines luculentius oculis repræsentari poterant; apud civiliores atque florentiores populos præter historiam atque annales usurpatæ sunt etiam ad memoriam rerum propagandam, picturæ, statuæ, clypei, ac nummi: quo spectatores erudirentur majorum exemplis ante oculos positis, atque virtutum præmia, vitiorumque dedecora & poenas ex imaginibus quoque cognoscerent. Rerum etenim antea etarum scientia securam præstat in administratione publica peritiam, quæ sola viros fortes atque consultos facit. Admodum igitur lepidè M. cognitio Tullius dixit: Nescire, quid, antequam natus sis, acciderit; quid prenil aliud est, quām semper puerum esse. Et apud Plato-
nem in Timæo pulchre senex ille sacerdos Ægyptius Solo-
nem & Græcos accusat, ut semper pueros, nunquam senes est admirare
esse affirmans, in quorum animo nulla erat ex vetustatis re-
latione præsca opinio, nulla cana scientia. Nō igitur immer-
tò nobiles imperiis populi antiquissimi, civitatesq; legibus

*Virtutis fo-
mes.**Historie &
annales pri-
mi.**Artiūus.**Historiarū**cognitio**quid pre-**stet.**Puerorum**est admirare**rita utrum**præsentia.*

Antiqua conservan- ac disciplinis bene constitutæ summam gessere curam, ut
de historia rerum eventus singularim in annales redigerentur non solù,
cura.

Nobilitas quid.

verum etiam ut illustrium familiarum stirpes ac propagines,
 singulorumque in his bene malè gesta posteris vel imita-
 tanda vel vitanda proderentur. Hac quidem ratione Chal-
 dæi, Hebræi, Ægyptii, Persæ, Græci, ac denique Romani
 immortalitatem nominis consecuti sunt: quorum fortasse
 non extaret alioquin memoria. Si primùm jacta sunt veræ
 nobilitatis semina, dum virtutes in ævum per titulos, me-
 moresque fastos æternant: ut Flacci poëtæ verbis dicam.
 Cùm igitur nobilitas non aliud sit quam cognita virtus, si-
 cut hanc pulchrè breviterq; describit Cicero: majorum sanè
 nostrorum nobilitatem jactitare nequimus, nisi eorum vir-
 tus rerum gestarum monumentis cognita sit. Ceterum quis
 animo comprehendere, vel verbis explicare poterit, quot-
 nam præclara virtutum lumina extincta lateant ignoratio-
 nis obruta caligine? tum quot insignia nobilitatis monu-
 menta oblivionis tenebris sepulta sint bellorum atq; dilu-
 viorum cladibus, religionis ac rerum publicarum mutatio-
 nibus aliisque fortunæ casibus? Quorum omnium exem-
 pla, si unquam, nostro seculo nunc, proh dolor, indies ob-
 versantur auribus & oculis. Ita deniq; literarum atque hi-
 storiarum inopia constat præclaros homines plurimos jam
 olim Lethes amnis in voragine submersos, id est, oblivioni
 traditos esse. Nam ut verè cecinit idem poëta Q. Horatius;

*Vixere fortis ante Agamemnona
 Multi: sed omnes in lacrimabiles
 Vrgentur, ignotiq; longa
 Noste, carent quia vate sacro.*

Litterarum ac virtutum clades. Sed maximas primùm strages, vastatis bibliothecis, ac
 publicis monumentis, intulerunt litteris, artibus, discipli-
 nis, atque virtutum omnium memoriae nationes barbaræ;
 quarum impetu Romanum concidit imperium. Et nisi reli-
 gio Christiana, per orbem terrarum tunc invalescens, quat-
 dam divino singulari nutu conservasset reliquias; nil aliud
 de rerum initiosis, de veræ religionis origine ac propagatio-
 ne, de imperiorum incrementis & inclinationibus, q; somni-

ores fabulas possemus. Nam nisi veterum scriptis hoc utcunque nobis constarent, & hæc series si nesciretur, quæ nobis tenebræ in vita? nihil certè melius retrò cogitare possemus rerum caussas & initia, quàm pecudes. Post tantas igitur clades, sæpius etiam propter nostra crimina divino iudicio reiterandas, nil dignius præstare doctorum hominū ingenia poterunt (si posteris consulere, & majorum nobilitatem vindicare & provehere cupiunt) quàm ut restaurent & conservent literarum ac artium reliquias: & ut eruant in lucem quæcunque veterum monumenta, ex quibus disci prisca rerum memoria poterit. Nobis autem fatis fuit, candidè in medium proferre, quod argumento nostro convenire videbatur, & explicare quidnam præclarę nobilitatis Romani, qui ante Gothica Francicaque tempora Gallias & Germanias continuo imperio per quingentos plus minus annos rexerant, & legibus disciplinisque suis expolierant, in nostris hisce provinciis reliquerint. Si quis alterius generis ac argumenti vetustiora certiorāve produxerit, est quod gratias illi agamus, & gratuler potius quàm invideam. Non enim hac mea dissertatione volui Germanam Gallicamve nobilitatem omnem ad solos referre Romanos; sed tantùm curiosis & doctis ingeniis aperire viam, & occasionem dare diligentius atque altius inquirendi populorum, urbium, atque oppidorum non solum; verū etiam gentium, ac familiarum antiquas origines, quæ ex solidis clypeorum notis colligi nequeunt. Sed de his jam nimis. Non enim hujus est loci, tenebras omnium illustrare. Tu interim, vir clarissime, meum hunc laborem principi juventi, & reip. literariæ impensum pro tuo eximio candore, singularique erga virtutes atque literas studio favore prosequi, & qua polles auctoritate tueri atque provehere non dubitas. Nam veræ nobilitatis fluenta non primis tantùm labris delibasti; sed toto pectore, & visceribus intimis imbibisti. Quapropter principis juventutis nostri (cujus virtus, honor, & salus tibi maximè semper cordi fuit) pomparam illam Pannonicam à tuo non minus, quàm meo Corona Pighio diligenter philosophico penicillo deliniatam ejus ex voto tibi peculiariter nuncupare volui, quod ita de nobis sis meritus. Ut intelligent omnes, nos summam humanitatē cum incredibili prudentia & indefessa reip. cura conjunctā, cæterasq;

E P I S T O L A

420

virtutes in tui ordinis viro requisitas sic in te colore, sic ad mirari, ut hic nobis unus instar sis omnium. tum, ut pignus aliquod in posterum extaret veteris amicitiae nostrae, jam olim in triumvirali illo dulcissimo contubernio Limariensi contractae, cum nos aliquando literarie conversationis caussa (quemadmodum vetusti in studiis commilitii Italici necessitudo postulabat) tuos collegas Henricum Reccium, & Andream Masium, viros prisca pietate & eruditione rara conspicuos non minus, quam rerum experientia, linguarum peritia, & judicij consiliique integritate incomparabiles, visitaremus. Quo quidem meminimus nos nihil lubentius fecisse, quotiescumque sese dabat occasio. Quid enim non attraherent tantarum virtutum magnates illi eximii, & purissima illa succina? Accessit insuper tum nobis in primo congressu horum auspiciis tuae amicitiae felix usura: quam sancte colere non desinemus, *quamdiu vescimur aura aetherea, et nostros moderatur spiritus artus.*

Hoc igitur nostrum munusculum (quid amplius dum patratur) eo, precamur, animo accipias, quo reliqua nostra soles. Vale. Sanctis è Trajana. Idibus Augusti.
Anno salutis nostrae cīo DXXCIV.

— 26 —

— 26 —

POM.